

ע"פ 2050/16 - רונן בר שירה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2050/16

כבוד הנשיאה מ' נאור
רונן בר שירה

לפני:
המערער:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
מיום 8.3.2016 בת"פ 45253-03-11 שניתנה על ידי
כבוד השופט ב' שגיא

בעצמו

בשם המערער:

פסק-דין

לפניי ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (השופט ב' שגיא) מיום 8.3.2016 שלא לפסול עצמו
מלדון בת"פ 45253-03-11.

1. נגד המערער הוגש כתב אישום אשר ייחס לו, במסגרת ששה-עשר אישומים שונים, מגוון עבירות ובהן קבלת דבר
במרמה בנסיבות מחמירות, זיוף מסמך בנסיבות מחמירות, הלבנת הון ועוד. במסגרת האישום הראשון נטען כי המערער
קיבל לידיו במרמה ושמר לשימושו האישי תרומות שנתקבלו משורה של גורמים אשר נועדו עבור מטה המאבק לשחרורו
של החייל החטוף (דאז) גלעד שליט. בכתב האישום צוין נועם שליט, אביו של גלעד שליט, כאחד מעדי התביעה.

התיק בעניינו של המערער התנהל למעלה מ-4 שנים בפני השופט ע' מודריק. לאחר פרישתו של השופט מודריק מכס השיפוט, הועבר התיק ביום 13.1.2016 לטיפול השופט ב' שגיא לצורך שמיעת ראיות וטיעוני הצדדים לעונש וגזירת הדין.

2. המערער הגיש עד כה שלוש בקשות פסלות שופט, אשר שלושתן נדחו על ידי השופטים המכהנים בכס השיפוט (שתי הבקשות הראשונות נדחו על ידי השופט מודריק, והשלישית - מושא ערעור זה - על ידי השופט שגיא), ואשר על שלושתן ערער בפני בית משפט זה.

3. את בקשת פסלות השופט הראשונה הגיש המערער ביום 14.7.2015. טענתו של המערער הייתה כי היכרותו המוקדמת של השופט מודריק עם נועם שליט מחייבת את פסילתו, וזאת בשים לב למרכזיות שאלת מהימנותו של נועם שליט כעד תביעה. בנוסף, המערער טען כי סירובו של השופט מודריק להיענות לבקשתו להחליף את בא-כוחו בעורך דין מהסניגוריה הציבורית, למרות הכשל הנמשך לטענתו בייצוג שהוענק לו, מצביע על כך שדעתו של בית המשפט ננעלה באשר לאשמתו של המערער.

השופט מודריק דחה את בקשת הפסלות. הוא קבע כי הבקשה הוגשה בשיהוי ניכר של למעלה משלוש שנים ממועד עדותו הראשונה של נועם שליט בפני בית המשפט המחוזי ביום 7.3.2012, וציין כי ממילא היכרותו עם נועם שליט נובעת מיחסי ידידות ששררו בין נועם שליט לבין אחותו המנוחה בלבד וכי אין מדובר ביחסי "חברות" של ממש. גם את טענת הפסלות המבוססת על כשל נטען בייצוג דחה השופט בשל מועד העלאתה. לשיטתו, הבקשות השונות שהגיש המערער בנוגע לרצונו במינוי עורך דין אחר מהסניגוריה הציבורית נדונו ונדחו לגופן זמן רב טרם הגשת בקשת הפסלות ולפיכך אין הצדקה לדון בבקשה במסגרת בקשת הפסלות, המהווה למעשה דרישה מחודשת להחלפת ייצוג. ביום 21.7.2015 דחיתי את הערעור הראשון שהגיש המערער על החלטה זו (ע"פ 5012/15 בר שירה נ' מדינת ישראל (21.7.2015)).

4. ביום 15.11.2015 הגיש המערער בקשת פסלות שנייה בטענה כי הקשר בין השופט מודריק לנועם שליט עמוק מזה שציין השופט בהחלטתו. לטענתו, אחותו המנוחה של השופט הייתה בעבר בת-זוגו של יואל שליט ז"ל, אחיו של נועם, אשר נהרג במלחמת יום הכיפורים. לדבריו מדובר בקרבה שהיא "אף יותר מקרבה משפחתית בה המשפחות מתראות באופן תדיר זו עם זו". השופט מודריק דחה גם בקשה זו. הוא קבע כי לא מצא כל נימוק בבקשה המצדיק סטייה או שינוי מההחלטה הקודמת בעניין. עוד ציין כי "פעם אחר פעם מנסה הנאשם לגרור את המשך ההליכים בבקשות שונות אשר כבר נדונו והוכרעו בעבר ואין מקום לדון בהן פעם נוספת". על החלטה זו הגיש המערער ערעור לבית משפט זה, אותו דחיתי ביום 23.11.2015 (ע"פ 7923/15 בר שירה נ' מדינת ישראל (23.11.2015)).

5. כאמור, לאחר פרישת השופט מודריק, הועבר התיק לטיפול השופט שגיא. ביום 6.3.2016 הגיש המערער בקשת פסלות נוספת, שלישית במספר, בטענה כי על השופט שגיא לפסול עצמו מלשבת בדין ולהורות על העברת הדין בתיק לבית המשפט המחוזי-מרכז. לטענת המערער, החלפת המותבים בתיק עלולה להשפיע על גזר הדין שיינתן בעניינו, וכלשונו:

"מי יתקע לידו של המבקש שלא יתקשר השופט מודריק למאן שהוא בבית המשפט המחוזי בתל אביב ויאמר לגוזר "תסדר את הבחור". זה נכתב בהומור כואב אך דבר אפשרי זה, כי שופטים הם בני אדם, והם לשיטתו של כבוד השופט

בדימוס "מושפעים מהתקשורת" (פסקה 6 לבקשת הפסלות שהגיש המערער).

6. השופט שגיא דחה את בקשת הפסלות. השופט עמד על כך שכאשר בית המשפט גוזר דין של נאשם הוא מתחשב בעקרונות הקבועים בתיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בקביעות העובדתיות הרלוונטיות בהכרעת הדין, ובנתונים המוצגים בשלב הראיות והטיעונים לעונש, ובהם נתוני האישים של הנאשם. משכך, קבע השופט שגיא כי:

"יש לדחות את טיעונו של המבקש בדבר השפעת גורמים "חיצוניים" על המותב הגוזר את הדין, שכן אין כל הבדל בין גזירת דין המתבצעת על ידי מותב ששמע את הראיות לבין גזירת דין על ידי מותב שבא בנעליו.

למעשה - אם אבחן את הרציונל העומד ביסוד הבקשה, הרי שאין בנמצא מותב כלשהו אשר יכול לגזור את דינו של המבקש, שכן כל מותב יהיה נתון להשפעה אפשרית.

זאת ועוד, בחינת הבקשה מלמדת כי לטעמו של המבקש, ולו היה ניתן לעשות כן, לא ראוי היה שגם השופט מודריק יגזור את דינו, זאת נוכח הטעמים שעמדו ביסוד הבקשות השונות שהגיש בעבר לפסילתו וההשפעה התקשורתית הנטענת.

בנסיבות אלה, ראיתי לדחות את הבקשה".

מכאן הערעור שלפניי.

7. בערעורו חזר המערער על טענותיו כפי שהוצגו בבקשת הפסלות המקורית. בעיקר הדגיש המערער את הצורך בהחלפת המותב עקב "צילו של כבוד השופט מודריק המרחף מעל חוסר תקינות של ההליך בפלילי בתיק הנ"ל" (פסקה 5 לערעור), ולצד זאת הציג טענות נוספות ביחס לאי החלפת ייצוג המשפטי.

8. לאחר שעיינתי בטענות המערער ובהחלטתו של השופט שגיא, הגעתי לידי מסקנה שאין מקום להיענות לערעור, וזאת ללא צורך בקבלת תגובה. המערער מטיל דופי ללא הצדקה בשופט מודריק, בשופט שגיא ולמעשה בכלל שופטי ישראל.

9. חלק ניכר מטענות המערער בערעור זה דומה לטענותיו בבקשות ובערעורים הקודמים, ונסוב בעיקר כנגד הכרעת דינו של השופט מודריק וכנגד החלטות דיוניות שקיבל לאורך ההליך. טענות אלו כבר נדונו ונדחו הן על-ידי השופט מודריק והן על-ידי בערעורים הקודמים. עקרון סופיות הדין אינו מאפשר לשמוע טענות אלה פעם נוספת (ראו: ע"פ 2966/15 אסילקו לעבודות בנייה וחקלאות בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 5 לפסק דיני (30.4.2015)).

יתרה מכך, ממילא טענות אלו אין מקומן במסגרת ערעור על החלטת פסלות שופט. השגותיו של המערער על תוכן

ההחלטות שנתן בית המשפט ועל התנהלותו, מקומן בהליכי ערעור רגילים, על פי סדרי הדין, ולא בהליכי פסלות (ראו: ע"א 7831/14 וינברג נ' גרינבוים, פסקה 7 לפסק דיני (23.12.2014)). כדבריו של הנשיא (כתוארו אז) א' גרוניס: "מקומו של ערעור על החלטות כאמור איננו במסגרת ערעור פסלות, כי אם בערעור לפי סדרי הדין הרגילים הנוהגים בפלילים" (ע"פ 6174/14 פרידמן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 לפסק דינו (3.10.2014)).

10. לגופם של דברים, אין מקום לקבל את טענת המערער כי על בית המשפט לפסול עצמו מלדון בתיק מחמת שלא יוכל לגזור את דינו בצורה אובייקטיבית. בהיעדרו של חשש ממשי למשוא פנים, פסילת שופט מלשבת בדין היא, אפוא, צעד מרחיק לכת הפוגע בתקינות ההליכים השיפוטיים. ייתכן שהרגישות והמתח המלווים את המשפט, בייחוד לאור אופי התביעה, יוצרים אצל המערער את התחושה שבית המשפט אינו מבין אותו, אולי אינו אוהד אותו או אף מתנכל לו, ומכל מקום אינו צודק. ואולם, אין מדובר אלא בתחושתו הסובייקטיבית של המערער וככזו, אין בה כדי להקים עילת פסלות (ראו: ע"א 7051/13 שירי נ' אליהו, פסקה 7 לפסק דינו של השופט א' גרוניס (26.1.2014)). לפיכך, חזקה על השופט שגיא כי ינהל את המשפט באופן תקין ויעיל מתוך מטרה להגיע לתוצאה צודקת וראויה (ראו: ע"א 1614/15 פלוני נ' פלוני, פסקה 9 לפסק דיני (16.3.2015)).

11. בפי המערער טענה נוספת כנגד התנהלות בית המשפט ביחס לבקשתו להחלפת ייצוג. כפי שצינתי כבר בהחלטתי מיום 21.7.2015, החלטות בנוגע לבקשות החלפת ייצוג הן החלטות דיוניות, והלכה היא שכשלעצמן החלטות דיוניות אינן יוצרות חשש ממשי למשוא פנים המצדיק את פסלות השופט (ראו: ע"פ 414/15 דוויק נ' מדינת ישראל, פסקה 6 לפסק דיני וההפניות שם (22.1.2015)); ע"פ 8999/14 בן שטרית נ' מדינת ישראל, פסקה 7 לפסק דינו של השופט א' גרוניס (1.1.2015)). המערער יוכל להעלות טענותיו אלו במסגרת ערעור על פסק הדין, ככל שיוגש כזה, אך לא במסגרת בקשת פסלות.

מעבר לכך שהחלטות אלו אינן לשביות רצונו, המערער לא הצביע על עילת פסלות כלשהי. אין מקומן של טענות מסוג זה בערעור על פסלות שופט, ואין זה ההליך המתאים לדון בהן.

12. משלא התקיימה במקרה זה כל עילה לפסילת בית המשפט מלשבת בדין, דין הערעור, כאמור, להידחות.

ניתן היום, י' באדר ב' התשע"ו (20.3.2016).

ה נ ש י א ה